

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

Педагогічна етика спеціального педагога

підготовки бакалавра

спеціальності 016 «Спеціальна освіта»

за спеціалізацією 016.02 Олігофренопедагогіка

освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Силабус освітнього компонента «Педагогічна етика спеціального педагога» підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка), за освітньо-професійною програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Розробник: Сергєєва Валентина Федорівна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Брушневська І.М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
протокол № 2 від 14 вересня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Кузава І.Б.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка» Спеціальність 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка) Освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка та логопедія Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання 3
ІНДЗ: немає		Семестр 6-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год. Лабораторні - Індивідуальні -
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год. Форма контролю: <u>залік</u>
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладачів

ППП Сергеева Валентина Федорівна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380501087179, valentina.sergeeva@live.com

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Силабус освітнього компонента «Педагогічна етика спеціального педагога» є офіційним інформаційним документом, що роблений на кафедрі спеціальної та інклюзивної освіти ВНУ імені Лесі Українки з метою забезпечення професійної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія» відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка) денної форми навчання. Силабус укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Силабус визначає обсяги знань, що зазначені у освітньо-професійній програмі і які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня; алгоритм вивчення навчального матеріалу курсу; необхідне методичне забезпечення; складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Для кожної сфери професійної діяльності характерні свої, власні вимоги для правил і норм поведінки фахівця. Педагогічна етика, що є одним із провідних елементів педагогічної культури, регулює поведінку педагога та вимагає від нього відповідального ставлення до виконання своїх обов'язків. Вивчення ОК «Педагогічна етика спеціального педагога» передбачає розв'язання низки завдань професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації галузі спеціальної та інклюзивної освіти, зокрема: теоретичне та практичне оволодіння майбутніми учителями-дефектологами основами педагогічної культури, розвиток особистісних якостей майбутнього педагога-дефектолога, розуміння особливостей свого

морального статусу.

Предметом ОК є професійна діяльність сучасного працівника системи освіти, зокрема спеціального педагога (учителя-дефектолога) на засадах і принципах педагогічної етики.

2. Пререквізити і постреквізити вивчення ОК: вивчення освітнього компонента «Педагогічна етика спеціального педагога» базується на знаннях здобувачів освіти з педагогіки, психології, корекційної педагогіки, історії загальної та спеціальної педагогіки та тісно пов'язано з такими ОК підготовки бакалавра спеціальності 016 Спеціальна освіта, як Вступ до корекційної психопедагогіки та логопедії, «Теорія та історія корекційної педагогіки», «Педагогіка загальна з історією», «Педагогіка інклюзивної освіти», «Основи педагогічної майстерності спеціального педагога», «Основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки)», «Теорія і спеціальна методика виховної роботи з дітьми із порушеннями інтелектуального розвитку», «Методика корекційної роботи при порушеннях інтелектуальної та мовленнєвої діяльності» та ін.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою ОК «Педагогічна етика спеціального педагога» є формування у майбутніх учителів-дефектологів моральних цінностей педагогічної професії через засвоєння її нормативних засад, розвиток і саморозвиток професійної етичної культури на рефлексивній основі.

Основними **завданнями** вивчення ОК «Педагогічна етика спеціального педагога» є:

- розкриття соціальної та виховної значущості дотримання спеціальним педагогом норм педагогічної етики у професійній діяльності;
- ознайомлення майбутнього спеціального педагога з принципами, нормами і правилами професійно-педагогічної поведінки та чітке їх засвоєння;
- формування моральних цінностей професії спеціального педагога та відповідних фахових та особистісних якостей майбутнього учителя-дефектолога;
- розвиток у майбутніх спеціальних педагогів етичної культури на рефлексивній основі, спонукання їх до самоаналізу своїх вчинків
- визначення типових помилок педагогічної поведінки, пов'язаних із порушенням норм педагогічної моралі;
- розкриття особливостей етичної поведінки спеціального педагога при розв'язанні складних педагогічних ситуацій;
- розробка алгоритму індивідуальної педагогічної взаємодії.

4. Результати навчання (компетентності).

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» результатами вивчення освітнього компонента «Педагогічна етика спеціального педагога» у здобувачів вищої освіти мають стати такі сформовані професійні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК). Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (професійні) компетентності (СК):

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації. **СК-12.** Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-18. Здатність будувати педагогічні й соціальні стосунки на основі загальнолюдських та національних цінностей; поєднувати сучасну спеціальну та інклюзивну освітню практику з глибоким осмисленням теорій і технологій видатних педагогів, психологів, лікарів, філософів.

Програмні результати навчання:

РН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

РН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

РН14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

РН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

Методи навчання: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольної-оцінювальної; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традукція (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування

отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Методи та форми контролю, Бали
Змістовий модуль 1. Етико-педагогічні ідеї в історії педагогічної думки. Педагогічна етика як галузь професійної етики. Загальні засади педагогічної етики						
Тема 1. Історичний огляд етико-педагогічних ідей	16	2	2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО макс. кількість балів за практичне заняття – 10 10
Тема 2. Професійні види етики. Сутність педагогічної моралі. Основні категорії педагогічної етики	16	2	2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 10
Тема 3. Роль педагогічної етики у реалізації основних прав і свобод дитини з особливими освітніми потребами	14		2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 10
	46	4	6	33	3	30
Змістовий модуль 2. Етика і особистість педагога. Педагог як суб'єкт моральних відносин. Етика в системі взаємин педагога-дефектолога з різними категоріями дітей з особливими потребами						
Тема 4. Характеристика професійних моральних норм діяльності педагога	16	2	2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 10
Тема 5. Педагогічний такт як основа навчально-виховної, корекційної та реабілітаційної діяльності у закладах освіти	16	2	2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 10
Тема 6. Моральна самосвідомість особистості педагога	14		2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 10
Тема 7. Педагогічний авторитет як моральний статус педагога у колективі учнів (вихованців) і колег	14		2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 10
Тема 8. Педагогічна етика під час індивідуальної педагогічної взаємодії	14		2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 10
Тема 9. Моральні конфлікти: типові причини виникнення та способи подолання	14		2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 10
Тема 10. Етика в системі взаємин педагога з різними	16	2	2	11	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО

категоріями дітей з особливими потребами						10
Разом за модулем 2	104	6	14	77	7	70
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)						
ІНДЗ						-
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Під час вивчення ОК «Педагогічна етика спеціального педагога» здобувачам освіти пропонується самостійна робота з навчальною, науковою, науково-популярною та довідковою літературою. Підвищенню ефективності засвоєння знань здобувачами освіти сприятиме передбачене силабусом виконання творчих робіт, зокрема опрацювання кодексу професійної етики педагога; творів; есе; реферативних повідомлень; доповідей тощо.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Проаналізуйте основні вимоги до професійної діяльності сучасного педагога у нормативно-правових актах («Закон про освіту», «Національна доктрина розвитку освіти», «Державна цільова комплексна програма «Вчитель» тощо).

2. Проаналізуйте нормативні вимоги до професійної поведінки педагога в різні соціально-історичні періоди.

3. Доведіть необхідність свободи вибору дій педагога при виконанні різноманітних професійних завдань.

4. Визначте привабливі та непривабливі (для вас особисто) сторони педагогічної професії.

5. Підберіть декілька відомих афоризмів, які актуалізують проблему моральних вимог до діяльності педагога, визначте власне розуміння цих висловів.

6. Напишіть твір-есе на одну із запропонованих тем: «Проблема добра і зла як сутнісна основа педагогічної етики», «Совість – моральний регулятор поведінки вчителя», «Моральні аргументи «за» і «проти» покарання як методу виховання».

7. Визначте основні показники педагогічного такту.

8. Напишіть твір-есе на тему: «Принципи гуманізму в дії. Що це означає?».

9. Спираючись на ситуації з педагогічної практики, наведіть приклади виявлення педагогом-дефектологом педагогічної справедливості. Проаналізуйте його поведінку.

10. Візьміть інтерв'ю у спеціального педагога, спираючись на такі запитання:

- чи існує в закладі освіти кодекс етичної поведінки педагога і як відповідно до нього педагоги орієнтують свої професійні дії?

- чи існують у закладі освіти педагогічні табу (якщо існують, то які саме)?

- яка доцільність кодексів етичної поведінки педагога у регулюванні професійно-

педагогічної поведінки?

11. Заповніть таблицю, в яку будуть занесені ваші професійно-етичні норми і якості:

Я – здобувач освіти	Я – майбутній учитель-дефектолог

12. Під час педагогічної практики проведіть бесіду з 2-3 педагогами-дефектологами з різним стажем роботи про мотивацію вибору ними педагогічної професії спеціального профілю, про їхні педагогічні невдачі та проблеми, ставлення до педагогічної діяльності. Проаналізуйте отримані дані.

13. Розробіть рекомендації для спеціального педагога під рубрикою: «Вчитися володіти собою».

14. Підберіть з психолого-педагогічної літератури 2-3 тести на виявлення сформованості професійно-особистісних моральних якостей. Протестуйте себе.

15. Складіть власні правила спілкування педагога з учнями (вихованцями), їх батьками, адміністрацією школи, колегами.

16. Підготуйтеся до дискусії на тему: «Сучасний учитель-дефектолог: проблеми та суперечності».

17. Розробіть власні критерії авторитету педагога.

18. Проаналізуйте, як творчо працюючий учитель (вихователь), за діяльністю якого ви спостерігали під час педагогічної практики, використовував прийоми індивідуальної педагогічної взаємодії у спілкуванні з дітьми. Наведіть приклади, дайте власну оцінку.

19. Виберіть з літературних джерел 4-5 народних вислови або афоризми щодо педагогічної моралі та розкрийте своє розуміння їх змісту.

20. Ознайомтеся з працею О. Бобиря «Етикет учителя» (Бобир О. Етикет учителя: Навчально-методичний посібник. Львів: Норма, 2005. 344 с.) та розробіть власні правила щодо етикету поведінки у процесі педагогічного спілкування.

21. Підберіть 2-3 фрагменти із вітчизняних та зарубіжних художніх фільмів (відеофрагменти) з прикладами конфліктних педагогічних ситуацій та їх вирішення.

22. Підберіть методики оцінки способів реагування у конфліктній ситуації.

23. Опрацюйте навчально-методичну літературу на тему: «Розв'язання та запобігання педагогічних конфліктів. Поведінка педагога в конфлікті. Методи врегулювання конфліктів і запобігання їм».

24. Занотуйте у зошитах способи уникнення та подолання стресових ситуацій в умовах педагогічного спілкування.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Педагогічна етика спеціального педагога» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього

компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, 100.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Політика щодо деделайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:*

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час робіт, заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може

відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом освітнього компонента «Педагогічна етика спеціального педагога» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів, як правило, – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100.

Питання до заліку ОК «Педагогічна етика спеціального педагога»

1. Предмет, мета та завдання ОК «Педагогічна етика спеціального педагога».
2. Місце педагогічної етики в системі загальної етики, її функції в засвоєнні моральних основ педагогічної діяльності.
3. Елементи педагогічної етики у вченнях древніх філософів і педагогів.
4. Євангельська моральна доктрина в епоху середньовіччя. Ранняхристиянські мислителі-педагоги про педагогічну етику на засадах добра, милосердя, любові.
5. Етичні засади виховання підростаючого покоління у Київській Русі.
6. Внесок Я.А.Коменського у розробку проблем педагогічної етики.
7. Мислителі епохи Відродження про педагогічну етику.
8. Погляди на педагогічну етику видатних вітчизняних педагогів.
9. Основні вимоги до професійної діяльності сучасного педагога у нормативно-правових актах.
10. Етика як наука про мораль.
11. Предмет, функції та завдання педагогічної етики.

12. Основні категорії педагогічної етики. Особливості категорій етики.
13. Методологічні засади аналізу моралі як соціального феномена в структурі суспільної свідомості.
14. Етичні принципи та цінності педагогічної діяльності.
15. Принцип педагогічного гуманізму.
16. Принцип педагогічного оптимізму.
17. Принцип громадянськості та патріотизму.
18. Етичні ролі та функції педагогічних працівників.
19. Моральний обов'язок педагога.
20. Суперечність між належним і сутнісним у виконанні морального педагогічного обов'язку.
21. Моральна відповідальність педагога.
22. Педагогічна справедливість.
23. Структура моральної самосвідомості особистості педагога.
24. Честь і гідність педагога.
25. Совість (сумління) педагога.
26. Етика партнерських взаємовідносин між педагогами, педагогами і учнями тощо.
27. Професійне спілкування як основа етичних принципів та цінностей педагогічної діяльності.
28. Добро і зло у професійній діяльності педагога.
29. Педагогічний такт. Основні показники педагогічного такту.
30. Етика взаємовідносин і взаємодії із дітьми з особливими освітніми потребами.
31. Етичні норми діяльності учителя-дефектолога.
32. Етикет у професійній діяльності учителя-дефектолога.
33. Основні правила етикетної культури учителя-дефектолога у різних ситуаціях.
34. Культура поведінки учителя-дефектолога.
35. Зобов'язання педагога щодо батьків дітей з особливими освітніми потребами.
36. Зовнішній вигляд (дрес-код) учителя-дефектолога.
37. Авторитет педагога. Критерії авторитету педагога.
38. Особливості педагогічного конфлікту. Способи вирішення конфлікту.
39. Педагогічна етика в організації роботи команди супроводу дитини з ООП.
40. Основні принципи етики педагогічної взаємодії фахівців в умовах інклюзивної освіти.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Таблиця 5

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
9-10 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
7-8 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань,

	використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
5-6 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
3-4 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1-2 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Таблиця 6

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Не зараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Асистент вчителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій., О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда; під заг. ред. М. Ф. Войцехівського. К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 172 с.
3. Басалюк Н. М. Можливості спеціальної школи у підвищенні фахової компетентності вчителя-дефектолога. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. Вип. No 17. С. 5-18.
4. Васянович Г.П. Педагогічна етика: Навчально-методичний посібник. Київ : Академвидав, 2011. 248 с.
5. Вознюк Н. Етика. Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2021. 300 с.
6. Зайченко І., Теслюк В., Каленський А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи. Підручник. К. : Ліра-К, 2018. 484 с.
7. Каленський А.А. Розвиток професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів

- спеціальних дисциплін : монографія. 2-ге вид., випр. і доп. К. : ЦП «Компринт», 2016. 424 с.
8. Колишкін О.В. Професійна культура майбутніх вчителів-дефектологів : Теоретичні питання культури, освіти і виховання : Збірник наукових праць. Вип. 46. Київ, КНЛУ, 2012.
  9. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
  10. Куришко Д. Шкільна реформа: без нормативів на фізкультурі і читання на швидкість. *Журавлик*. 2016. № 10 (жовт.). С. 13.
  11. Любицький Т.Г. Співпраця навчальних закладів і дитячих організацій. Виховна робота в школі. 2016. № 12. С. 29-32.
  12. Миронова С.П., Гаврилов О.В., Матвєєва М.П. Основи корекційної педагогіки : навчальний посібник / за заг. ред. С.П. Миронової. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ ім. І. Огієнка, 2010. 264 с.
  13. Мовчан В.С. Етика : Книга для вчителя : Навч.-метод. Посіб. К. : Знання, 2008. 303 с.
  14. Наказ Міністерства освіти і науки України № 609 від 08 червня 2018 року «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти».
  15. Пастушенко Р.Я. Побудова нової школи: інновації щодо організації виховання в системі загальної освіти Львівщини. *Виховна робота в школі*. 2016. № 12. С. 2-7.
  16. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. № 872 «Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 588 від 09.08.2017)
  17. Садкіна, В.І. Ідеальний учитель... по-нашому. *Педагогічна майстерня*. 2016. № 12. С. 29-31.
  18. Садкіна, В.І. Компетентності – обговорюємо, тлумачимо, звикаємо до нових підходів... *Педагогічна майстерня*. 2016. № 10. С. 2-5.
  19. Сергєєва В.Ф. Виховний потенціал педагогічного спілкування у взаємодії з дітьми дошкільного віку: теоретичний аспект Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Вип. 37-1, Том VI (74); Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції інтеграції до європейського освітнього простору». Київ: Гнозис, 2017. С. 567-576.
  20. Станьте «Шкільним радником», або «Агентом змін» для нової української школи. *Виховна робота в школі*. 2016. № 10. С. 54-55.
  21. Супрун М., Мельниченко М. Особистість педагога-дефектолога – запорука успіху в питаннях вирішення завдань соціалізації вихованців спеціального закладу освіти : *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Випуск 123(II). К., 2014. С. 328-332.
  22. Цьома, Л.О. Інновації у виховній роботі. *Позакласний час*. 2016. № 10. С. 45–50.

Інтернет-ресурси:

1. Мартинчук О.В., Маруненко І.М., Луцько К.В. Спеціальна педагогіка: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закладів. К. : Київ, ун-т ім. Бориса Грінченка, 2017. 364. с.
http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/23200/1/O_Martynchuk_I_Marunenko_K_Lutsko_O_Taran_T_Melnichenko_T_Yezhova_SP_KSPKIO_IL.pdf7
2. <http://osvita.ua> Освітній портал "Освіта.UA".
3. <http://znannya.info> Інформаційний портал "Знання".
4. <http://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/ins=5Fspe=5Fped> / Електронна бібліотека Інституту спеціальної педагогіки і психології ім. М. Яремченка.

